

Obcy w ciele – obraz własnego ciała i własnej choroby u osób z chorobą nowotworową

Mgr Aneta Pasternak

Promotor: prof. dr hab. Katarzyna Schier

STRESZCZENIE

Polemika na temat znaczenia choroby nowotworowej jako zdarzenia wystawiającego człowieka na ciężką próbę i pociągającego za sobą całe spektrum zmian determinujących sposób przeżywania oraz postrzegania własnego ciała i choroby, znalazła się w obszarze namysłu psychologii jako nauki pod koniec XX wieku. Na gruncie empirycznym nie dokonywano jednak pogłębionej refleksji na temat genezy obrazu ciała i choroby u chorych na nowotwór oraz powiązań między tymi konstruktami teoretycznymi, co też uczyniono w tej dysertacji. W celu zgłębienia tego zagadnienia, przeprowadzono badanie empiryczne w grupie 318 osób z diagnozą choroby nowotworowej (155 kobietach, 163 mężczyznach) leczących się na oddziałach onkologicznych polskich szpitali. Do pomiaru podstawowych danych socjodemograficznych o respondentach użyto Kwestionariusza ankiety, natomiast do pomiaru zmiennych badanych w pracy posłużono się kwestionariuszami MBRSQ, SOWC, IPQ-R, CECS oraz autorską Komputerową metodą badania obrazu ciała (KMBOC). W oparciu o otrzymane wyniki można stwierdzić, że większość analizowanych czynników, zarówno właściwości choroby i leczenia jak i zmienne socjodemograficzne, różnicuje obraz ciała i choroby pacjentów onkologicznych. Rezultaty badań z zastosowaniem modelu analizy regresji dostarczyły ciekawych danych ukazujących aspekt tego, jaką wartość predykcyjną dla wyjaśnienia zmienności obrazu ciała i obrazu choroby ma kontrola emocji negatywnych. Nieoczekiwane wyniki badań, ukazujące nową optykę genezy obrazu ciała i obrazu choroby pacjentów z nowotworem, wykazały jak proporcjonalnie niewielkie znaczenie dla sposobu doświadczania własnej cielesności i choroby ma kontrola emocji negatywnych w zestawieniu ze zmiennymi socjodemograficznymi oraz właściwościami choroby i leczenia. Wyniki uzyskane w ramach badania zależności pomiędzy poszczególnymi wskaźnikami i profilami obrazu ciała i choroby dowiodły przy tym, iż pozytywne ustosunkowanie do własnej choroby współistnieje z pozytywnie nacechowanym emocjonalnym, poznawczym i behawioralnym obrazem własnego ciała. Uzyskane rezultaty badawcze mogą dostarczyć praktyce klinicznej cennych implikacji i poszerzyć stan dotychczasowej wiedzy z zakresu psychoonkologii o aspekt specyfiki patrzenia na własne ciało i na chorobę oczami człowieka zmagającego się z obcym w ciele.

Słowa kluczowe: obraz ciała, obraz choroby, regulacja emocji, choroba nowotworowa